

ÇEVRE SAĞLIĞI

- **Çevre** : Çevre canlıların gelişmesini sağlayan ve onları sürekli olarak etkileri altında bulunduran fiziksel, kimyasal, biyolojik ve toplumsal faktörlerin bütünüdür. Diğer bir deyişle “Ekosistem” olarak tanımlanabilir. Hava, su ve toprak bu çevrenin fiziksel unsurlarını, insan, hayvan, bitki ve diğer mikroorganizmalar ise biyolojik unsurlarını teşkil etmektedir.

- **Sağlık:** Sağlık; kişinin bedensel, ruhsal ve sosyal yönden tam bir iyilik hali olarak tanımlanmaktadır.

- Sağlık açısından bakıldığında evre üç ana grupta incelenir.
- **1. Fiziksel evre:** İçme ve kullanma suyu, atıklar, kimyasallar, iklim koşulları, hava ve su kirliliği.
- **2. Biyolojik evre**
- **3. Sosyokültürel evre**

- **Çevre sağlığı**, sağlığı fiziksel, kimyasal ve biyolojik çevre etmenlerinin belirlenmesi ve bunların kontrol altına alınmasına yönelik uygulamaları konu edinen halk sağlığı alanıdır. Çevre sağlığı açısından çevre kişi üzerindeki dış etkilerin bütünüdür. Çevre hastalıklar için zemin hazırlayabilir. **Çevresel etkenler** giderek halk sağlığında daha büyük önem kazanmaktadır.

- Hızlı nüfus artışı,
- Plansız kentleşme,
- Plansız endüstrileşme
- Doğal kaynakların ölçsüz kullanılması.

- Her yıl yaklaşık 100.000 bileşik üretiliyor, yaklaşık 1000 yeni madde kullanıma sunuluyor.
- İnsanoğlunun kimyasal yükü her geçen gün artıyor.
- \approx 70.000 kimyasal madde
 - ~ 48.000 endüstriyel,
 - ~ 3.000 kozmetik,
 - ~ 1.315 ilaç,
 - ~ 3.000 pestisit,
 - ~ 8.500 gıda katkı maddesi

\Rightarrow Yarar/zarar oranı düşünülürse yaşantımıza zorunlu giriş söz konusudur.

⇒ Özellikle enerji alanında ihtiyaı karşılamak için yapılan çalışmalara bağlı olarak sayıları artan nükleer enerji santralleri, nükleer silah üreten fabrikalar , radyoaktif madde artıkları kirlenme yaratan başlıca kaynaklar durumundadır. Radyoaktif atıklar, yaymış oldukları elektronla hava, su, toprak ve bitkilere zarar verir. Radyoaktif maddeye sahip (radyasyonlu) hayvansal ürünler (et, balık, süt, vb.) ve bitkiler, bu zararlı maddeyi besin zinciri ile insanlara ve diğer canlılara taşır. Bunun sonucunda bağışıklık mekanizması zayıflayarak hastalıkların ortaya çıkmasına neden olmaktadır.

⇒ İnsanların çeşitli aktiviteleri sonucunda meydana gelen "sera gazları" olarak nitelenen (karbon dioksit, metan, su buharı, kloroflorokarbon) gibi gazların miktarlarının artması sonucunda yeryüzüne yakın atmosfer tabakaları ve katı, yeryüzü sıcaklığının yapay olarak artması "KÜRESEL ISINMA" olarak adlandırılmaktadır.

- **Kimyasallardan vazgeçmek:**
- •Sağlığımızı korumak ve düzeltmek için kullandığımız ilaçlardan,
- •Besinlerin işlenmesi ve korunması için kullanılan besin katkılarından,
- •Tarımda verimi artırmak için kullanılan pestisitlerden,
- •Arabaların çalışması, fabrikaların işlemesi ve ısınmada gerekli olan yakıtlardan vazgeçmek demektir.

- **KİMYASALLARLA BİRLİKTE YASAMAK**
- **Bunlardan vazgeçemeyeceğimiz için bu maddelerle birlikte yaşamayı öğrenmek:**
- Etkilerini anlamak ve bilmek,
- Çevremize girişlerini sınırlayıp toksik düzeyde teması önlemek demektir.

- **Toksikoloji, kimyasal maddelerin canlı organizma üzerindeki olumsuz etkilerini inceleyen bilim dalıdır.**

ya da

- **Kimyasalların zararsızlık sınırlarını belirleyen bilim dalıdır.**

- Uygunsuz kullanıldığında çevrede ve biyolojik sistemde olumsuz, istenmeyen etkiler veya hasar oluşturabilme kapasitesine sahip maddelere veya etkenlere **Toksik Madde**, toksik etki oluşturmasına “**Toksisite**” denir.

- Toksisite kalıcı veya geçici olabilir.
- Toksisite akut veya kronik olabilir.
- Toksisite ani veya gecikmiş olabilir.

- “Toksik etki oluşturmayan hiçbir madde yoktur. İlaçla zehiri ayıran yegane fark DOZ’dur”

Paracelsus

- Klinik Toksikoloji
- Veteriner Toksikoloji
- Forensik Toksikoloji
- Mesleki Toksikoloji
- **Çevresel Toksikoloji**
- Analitik Toksikoloji
- Biyokimyasal Toksikoloji

İnsanlara ve ekolojik çevredeki tüm yararlı organizmalara zararlı etkileri olan çevresel kirlenme etkilerini inceler.

Besin, su, hava, toprak kirleticileri ve bunların ekosistemdeki etkileri ile ilgilenir.